

EESTI SPORDILEHT

KEHAKULTUURI SIHTKAPITALI VALITSUSE * EESTI SPORDI KESKLIIDU *
* JA * ÜLERIIKLISE VÕIMLEMISÕPETAJATE SELTSI HÄÄLEKANDJA *

Toimetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☒ Tellimise hind: aasta peale 7 krooni, kuus 60 senti.
Eesti Spordileht ilmub igal reedel.

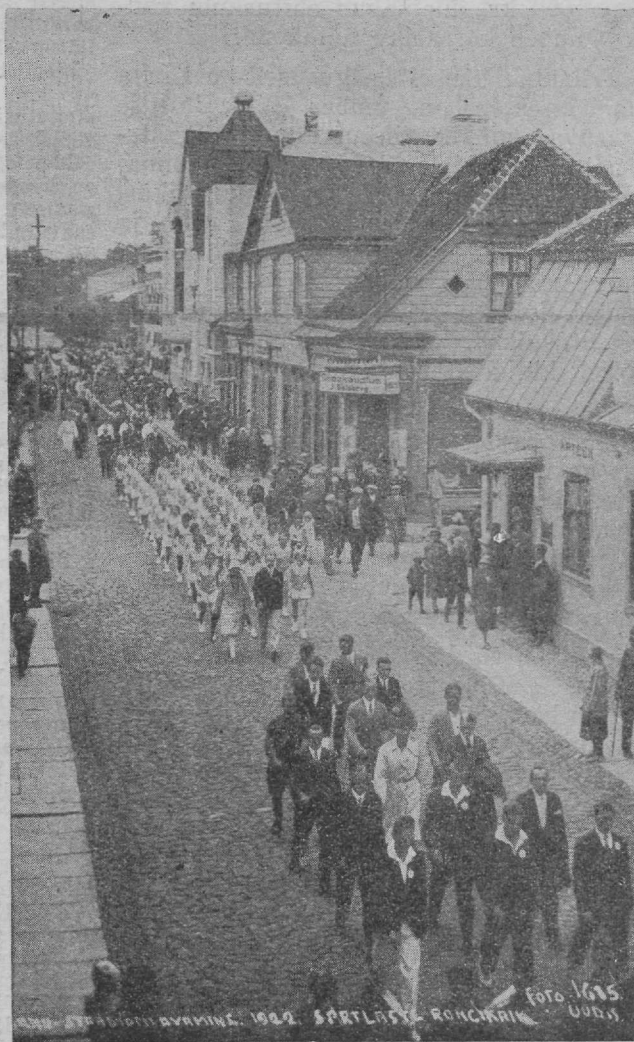
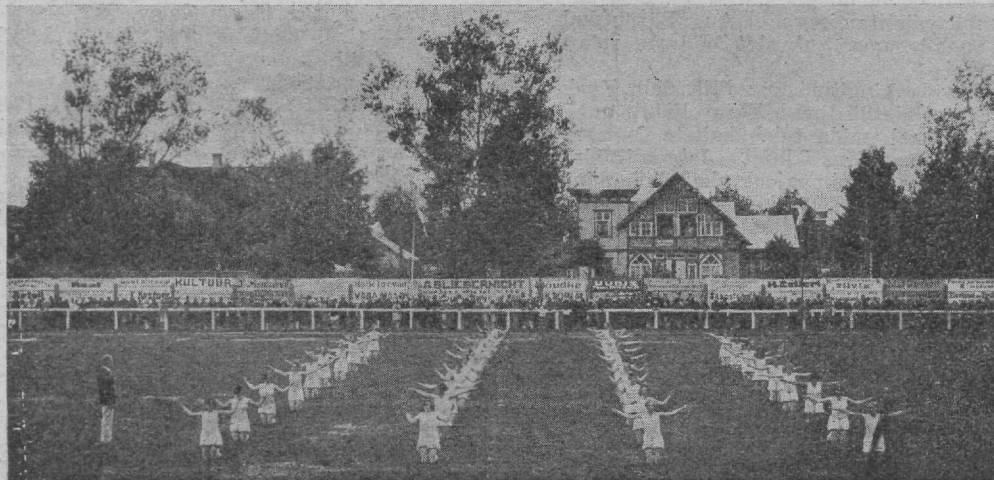
X. aastakäik.

Laupäeval, 20. juulil 1929. a.

X. aastakäik.

Balti riikide kauneim staadion.

Suurpidustused Pärnus. Rohke arv häid saavutusi.

Pärnu staadioni avamiselt. Üleval vasakul: Keh. kasv. insp. E. Idla peab kõnet. All: Naisvõimlejate grupi esinemine. Paremalt: Sportlaste rongikäik läbi linna.

Praeguse staadioni kohal Pärnus oli nime all 1923. a. alates hra Al. Jürvetsoni varemalt velodroom, milline hävitati maa-juhtimisel. Need komisjonid on ehitatud ilmasõja päevil venelaste poolt. 1921. a. väljale plankaa ja kaks laululava. Viisõlmsis äsja asutatud Tervis lepingu linna- valitsusega platsi kasutamiseks 5. aastaks. sest kerkis staadionile tribüün. Selle eu- Algas hoogne töö välja korraldamiseks, roopaliku ehituse olemasolu tuleb kanda milline võistluskõlbuliseks kergejõustikuks rohkelt tänavuse laulupeo korraldajate muudeti seltsi liikmete ennastsalgava töö kontole. ja kaitseväge lahkel kaasabil. Lõviosa on 1926. a. sügisel lõppes rendileping Ter- selleks kulutanud mitmesugused komisjo- visega. Seltsi tookordne juht hra Ed. Oja nid, kes töötasid laulupeo toimkondade kutsus novembrikuul kokku sportlike

organisatsioonide esindajad, et pidada nõu edaspidise spordivälja korralduse asjus. Asutati seltsidevaheline platsikomisjon, milline hiljem sai nimeks staadioni komisjon. Moodustuste hingeaks oli Pärnu JK omaaegne tubli töömees hra Mihkel Hendrikson, kes praegu viibib Pärnust eemal. Selle mehe suurima soovina tuleb nimeta- da praegust spordiliitu, kes juba aastaid ringi käis mõttega asutada spordiseltside koondust.

Pärnu ajalooline päev.

1. lhk. järg.

1928. a. alul koostati liidu põhikiri, millise tokumendile kirjutasi alla asutajate-na kolme Pärnu spordiseltsi esindajad ja nimelt Pärnu JK-i esimees hr. Arvid Kristjanson, Vaprusest hra Villiam Puust ja saksa spordi- ja võimlemise seltsi volinik hra Stakelberg. Kuid esimene liidu põhikirja registreerimisavaldus lükati tagasi siseministrilt väikese vea tõttu, kus liikmena ette nähtud oli kohalik eraõigusteta garnison. Teistkordset esitust kinnitati Pärnu spordiliidu põhikiri, millisele koon-disele nimeandjaks oli hra Joh. Tamm. Maikuul avab esimese asemikkekogu koosoleku hra A. Kristjanson ja tegevus algab.

Välja korraldamiseks kulutas spordiseltside vaheline komisjon ligi 3000 kr., seades korda ka jalgpalliplatsi ja liit mõõ-dunud aastal 2000 kr., millisest summast saadi kultuurkapitalilt toetust 1000 kr. ja 500 kr. andis kaitsemaleva peastaap Tal-linnast. Tänavu ulatuvad välja korraldus-kulud 500 kr.

Tribüün läks maksma 15.000 krooni, millisest summast 5500 kr. andis linnavalitsus, kuna liit toetas kultuurkapitali lae-nuga 4000 kr., ülejäänud ehituskulu kan-dis laulupeo korraldav toimkond.

Tribüün ületab näguselt pealinna oma. Istekohti on umbes 700. Ehituse all asuvad kohvik, riietusruumid meeste- ja naisterahvastele ühes pesemisevõimalusega. Tribüün asub rannapuiestikust, mida ühelt poolt piirab suvilate rida ja teiselt puiestik läheduses asuva plääshiga. Suurepärase on staadioni tribüüni eest-vaade. Esiküljel rõdu kohal ülal on nime-tus „Staadion“. Sissekäik sünnib tänavapoolsest küljelt 5 ukse kaudu.

Paremas tiivas asuvad kaks kassat ja sama arv pesemisruume. Vasakus ehituse osas on nägus kohvik. Tribüünile pääseb neljast kohast. Väljapoolse küljel asub lipukiri „Tervis — Jõud — Ilu“. Tribüünilt pääseb ukse kaudu tänavapoolsele rõ-dule, kust avaneb kaunis vaade üle puies-tiku rannale ja merele.

Palliväli võrdub 65×101 mtr., mida ümbritseb 367 mtr. pikkune jooksurada. Väli on kaetud enamuses rohuga. 100 mtr. jooksu-annab viis 1,5 mtr. teed, kuna kuues alla meetri. Neil päevil täiendatakse teede arvu kueni. Hüppepaikadeks on üks otsasegment, kuhu hüpeteks ehitatud teed ja kastid ning visketeks asetatud ringid. Kauguseks ja kolmikuks on eraldi veel palliväljaga rööbiti hüppekast. Teine otsasegment jääb võrkpallile, kuhu lähemas tulevikus üles pannakse postid ja tä-sandatakse maapind. Jooksurada on kaetud endise Valdhofi puupapivabrikust toodud schlakikorruga — punakaspruun. Jooksuraja ja pallivälja korraldamiseks on kulutatud 8 aasta jooksul üle 10.000 krooni.

Staadion ühes tribüüniga kokkuvõttes on nõudnud ligi 30.000 krooni. Seda kulu kroonib nüüd mererannas asuv jumalik staadion, milline kuulub Balti riikides esi-meste hulka, jättes varju isegi pealinna oma.

1927. a. korra juba avatud spordiväli seltsivaheliselt komisjonilt sai nüüdse ni-mega — staadion — teistkordse avamise osaliseks pühapäeval, 14. juulil.

See päev ei kujunenud ainult Pärnule suur-sündmuseks — vaid see pühapäev jääb püsima Eesti spordiajaloo lehekülgedele. Pärnu oli koon-dunud selleks pidustuseks Eesti spordi-liit.

Avamispidustused algasid kell 14 sportlaste rongkäiguga spordiliidu asukohast, Brackmanni tänavalt läbi linna staadionile Tall. Kalevi or-kestri helide saatel. Kõige eel sammus spordi-liidu juhatus. Järgnesid võistluse kohtunikud keh. kasv. instituudist, Eesti naisvõimleja te esin-dusgrupp ühes oma juhi hra Ildaga, Tervise sport-laspere sinisärges, Tervise kaitseliidu jalgratta-rühm, Vapruse arvukad pallimeeskonnad, Pärnu JK. jalgpallimehed ja Saksa spordiringi sportla-sed. Rongkäik jättis väga üleva mulje, kus 200 sportlast sirgetes ridades sammusid läbi linna.

Jõudes staadionile rivistusid sportlased tri-büüni ees. Rohke venitamise järele liidu esimehe avasõnade lõppemisel, peab süütava ja hoogsa kõne linnapea hra O. Kask, öeldes — meie üles-anne ei ole asutada ravitsusasutusi, vaid meie ülesanne on luua võimalusi, et meie noorus vaba-looduses ja värskes õhus võiks tervist kosutada ja jõudu karastada, mida erilisel tarvis väike-rahvastel. Pärnu sportlaskond on töötanud aastaid sipelgausisusega ja see on annud tagajärgi. Iga sportlane seab oma ülesandeks võistlusel või-ta ja tänane avatav suurepärase staadion on Pärnu sportlaste võit. Võidelda ausasti spordi-võistlustel — see on auks kogu isamaale. Aidaku avatav staadion viia läbi tribüüni lipukirja „Ter-vis, jõud, ilu“.

Vahepeal on suudetud panna üles rajale jooksulint. Linnapea sammub tribüünilt alla ja löikab läbi jooksulindi ja sinimustvalge trikoloor kerkib masti hünni helide saatel — ja avatud on Pärnu staadion. Kell 14.51 min. tähistab seda ajaloolist silmapilku.

Hra L. Tõnson ütleb — on kantud suuri jõu-pingutusi staadioni ehitusel ja küsib — kas see väärib seda suurt tööd. Ajad on muutunud. Nüüd öeldakse väli on noorte enesekasvatuse koht. See on nende riik, kus nad võivad tegutseda sotsiaalselt. Võistelda nii kui rüütliid. Võistelda ja saavutada võite rüütlikult! See on staadioni ülesanne.

Kehalise kasv. insp. hra E. Ildla kõneles sar-nase hoogsusega, et seda oli kuulda isegi väljas-pool spordivälja. Töö noorte kasuks on tähtis töö. Tänapäeva suurim tähelepanu on juhitud noorte kasvatuseprobleemidele. Kehaline kasva-tus mängib väikest osa meie koolitöös ja arusaamine ta tähtsusest vist ei ole kuigi suur. Keha-kultuur on muutumas teaduseks. Võimlemine teel teisele, jõule ja ilule on kolossaalse tähtsu-sega. Pärnu staadioni avamine tähistab uut aja-järku Eesti spordiajaloo.

Pärnust sai alguse meie vaimline kultuur, milline on leidnud analoogia Pärnu kehalise kasvatuse templi püstitamisega. Au Pärnu kul-tuurile ja au Pärnumaa rahvale! Määratu aplaus publiku keskel.

Järgneb rida kingitusi spordiliitult. Kes-kiit annab üle miniatüürlipu. Ekraveliitult an-netakse rändpokaal, mida tuleb kaitsta 2 aastat Pärnu parimal kergetõustiklasel. Jalgpalliliitult kingiti pallimeeste mürdmaajooksuks rändauhind. Kalevi, Spordi, ÜENÜTO, kehalise kasvatuse instituudi ja Pärnu spordiseltsi esindajad üle-vad tervitussõnu. Telegrammi teel tervitasid Türi SR, Järvapojad, hra Veem j. t.

Sportlase töötuse andmise järele järgneb de-fileerimine. Kalevi maleva orkestri saatel ilmuib väljale Eesti naisvõimleja te esin-dusgrupp hra E. Ildla juhatusel. Võimleja te ettekanded õnnestu-sid suurepäraselt, mida saatsid pealtvaatajate ovatsioonid. Pärnu naispere on äärmiselt vaimu-satunud võimlemisest ja juba lähemas tulevikus loodavad, et alustatakse gruppide moodustamise-ga. — Kergetõustiku võistlusel saavutati rida suuri tagajärgi. Pärnu oli koon-dunud peaaegu erandita meie paremad kergesportlased. Tartu Kalevist 10, Tall. Kalevist 8, Tartu akadeemilise-st sp. kl. 3, Viljandi maleva sp. kl. 3 ja Pär-nust umbes 15 võistlejat.

Võistlusi alustati 100 m. Jooksjaid oli 6. Et ainult 5 teed oli, siis pidi keegi jooksma üksinda. Schütz valis omale kõigeviletsama ja kitsa kuen-da tee. Ülejäänud rajad loositi osavõtjate vahel. Kõik jooksjad, peale pärnlaste, lahkusid startist enne pauku. Tuule soodustusel oli võitja Schützi aeg rekordiline 10,8, milline tagajärg parem Joh. Villemsoni käes püsivast Eesti vanimast rekordist 0,2 sek. võrra. 100 m rada oli väga hea. Kõigi ajad on üllatavalt kenad. Tubli jooksjana pani ennast maksma F. Kuus, kes tõusmas meie sprinterite esiritta. Suure edusamme on teinud veel Ütt ja Kadak.

F. Beldsinski purustas 3000 mtr. rekordi 3 sekundiga. Pärnu publiku lemmikuks oli Beld-sinski, kes sai kestva aplausi osaliseks. Felixi seekordne lõpuspurt oli otse pöörane, kes kogu viimase ringi kattis metsiku tempoga. Keskmääs oli veel tubli tartlane Prost. Madisson, kellest mõõdnud hooajal loodeti palju, ei suutnud pak-kuda mitte midagi, 3000 mtr. ei tulnud isegi ko-hale ja raskeks on muutunud täiesti samm liig-suure kehakaalu tõttu.

Hüppeis olid tagajärjed kõigis alades head ja osa isegi paremad Tallinna staadioni võistlusest. Kõrguses ületas kolm meest 170 sm. Võitjaks tuli Sule ees pärnlane Kongas, kes seekord hüppas raskelt ja närveeris liialt. Võistlusel ületas Kon-gas ka vahehüppes sama kõrguse. Tartlased rää-kisid, millise kergusega ületanud võistlusele sel neljapäeval A. Kongas äärmiselt laiades treening-dressis puhtalt 173 sm. kõrguse.

Kauguse ja teiva tagajärjed tulid paremad pealinna nimekaimu võistlustest. Ketta ja oda tagajärgi pidurdas tuul, kuna kuulis üllatas kena saavutusega Suuk, kes tõukas 14,15 mtr.

Teatejooksu 4×100 mtr. kattis Tartu mees-kond Eesti rekordist paremini ja Pärnu võitis Tallinnat, olles koguni kaks esimest vahetust juh-timisel.

Seltsidest tuli võitjaks Tall. Kalev 29 punk-tiga, Tartu nimekaimu jättes teiseks 27 p. Ekra-veliitua eriauhinna Pärnu parimale kergetõustik-lasele omandas Juku Meimer üheks aastaks. Lin-nade järjestuses oli esimene Tartu. 2. Tallinn. 3. Pärnu.

Korraldus jättis nõrkade kohtunikude tõttu rääbala mulje. Kurb oli näha, et kehalise kasv. instituut, kes Pärnus suvepraktikal viibib, ainult piirdus abinõude andmisega ja saamatute kohtu-nikkudega, kus olid juhid isegi õpilasist palju saa-matamad. Meil valitseb üldine oskamatus kerge-jõustiku võistlusi korraldada.

Välisvõistlejad kurtsid halva vastuvõtu üle, nii ei olnud ühtki esindajat Viljandi sportlaste saabumisel öösel jaamas. Mehed rännanud ringi mööda tänavaid kuni leidnud korteri. Ka puudu-sid auhinnad. Peale võistlust muretseti rutuga esimeste kohtadele tulijate mälestusese. Rida välisvõistlejaid ütlesid, et see olla nende esimeseks ja viimaseks esinemiseks Pärnus.

Kava oli koostatud liig oskamatu. Puudu-sid üldse naisalad. Mõõdnud aastal hiilgasid Pärnu kergetõustiklastest eriti naised ja nüüd jäeti neid vaeselapse osasse spordiliidult. Sää-rane teguvis ei olnud kuigi ilus.

Pealtvaatajaid oli rekordiline arv — ligi 2000.

Võistluse tehnilised tulemused:

100 m — 1. K. Schütz, Tartu Kalev, 10,8. 2. F. Ütt, Tartu Kalev, 11,1. 3. F. Kuus, Pärnu Saksa spordiselts, 11,2, milline aeg uus Pärnumaa rekord. 4. H. Kadak, Pärnu Vaprus, 11,3. 5. E. Lilienthal, Viljandi mal. spordiklubi.

400 m. — 1. V. Korol, Tartu akadeemiline spordiklubi, 52,2. 2. E. Rähn, Tall. Kalev, 52,2. 3. J. Tiisfeldt, Tall. Kalev, 52,8. 4. J. Villo, Tall. Kalev, 52,9. 5. F. Ütt, Tartu Kalev, 53,2.

800 m. — 1. J. Tiisfeldt, Tall. Kalev, 2,08,2. 2. A. Estam, Tall. Kalev, 2,05,4. 3. H. Mihkel-son, Tartu Kalev, 2,06,9.

1500 m. — 1. K. Laurson, Tall. Kalev, 4,17,4. 2. Ed. Madisson, Pärnu Vaprus, 4,25,1. 3. A. Koi-du, Tartu Kalev, 4,27,2. 4. J. Anon, Tartu Kalev, 5. J. Erg, Viljandi mal. sp. kl.

3000 m. — 1. F. Beldsinski, Tall. Kalev, 8,56,2, uus Eesti rekord, endine 8,59,5. 2. M. Prost, Tartu Kalev, 9,26,6. 3. Dunkel, Tall. Ka-lev, 9,34,1. 4. A. Koidu, Tartu Kalev. 5. M. Tu-manov, Tall. Puhkekodu.

4×100 mtr. — 1. Tartu (Schütz, Labent, Ko-rol, Ütt) aeg 45,0 — parem Eesti rekordist. 2. Pärnu (Kuus, Meimer, Kongas, Kadak) 45,0 — uus Pärnumaa rekord. 3. Tallinn (Tiisfeldt, Rähn, Küttis, Villo) 46,4.

Kõrgus — 1. A. Kongas, Pärnu Tervis, 170. 2. G. Sule, Tartu Kalev, 170. 3. J. Meimer, Pär-nu Tervis, 170. 4. N. Küttis, Tall. Kalev, 165. 5. E. Roht, Tartu ak. sp. kl. 165.

Kaugus — 1. E. Rähn, Tall. Kalev, 6,97. 2. E. Labent, Tartu Kalev, 6,63. 3. N. Küttis, Tall. Kalev, 6,59. 4. E. Lilienthal, Sakala mal. sp. kl. 6,35. 5. A. Kongas, Pärnu Tervis, 6,20.

Kolmik — 1. E. Rähn, Tall. Kalev, 13,54. 2. N. Küttis, Tall. Kalev, 13,46. 3. F. Ütt, Tartu Kalev, 13,46. 4. E. Labent, Tartu Kalev, 12,90. 5. F. Kuus, Pärnu SSS, 12,84.

Teivas — 1. G. Sule, Tartu Kalev, 3,30. 2. A. Reisner, Tartu ak. sp. kl., 3,30. 3. H. Mihkel-son, Tartu Kalev, 3,20.

Kuul — 1. J. Suuk, Tartu Kalev, 14,15. 2. O. Erikson, Tartu Kalev, 12,64. 3. A. Puusild, Pär-nu Vaprus, 11,93. 4. E. Lilienthal, Viljandi mal. sp. kl., 11,89. 5. N. Küttis, Tall. Kalev, 11,17.

Ketas — 1. O. Erikson, Tartu Kalev, 40,06. 2. O. Ilves, Tartu NMKÜ, 37,10. 3. E. Lilienthal,

Landskrona kurbmäng 4:1.

Seni kui Eestil ei ole forvardeid, ei võida ta maavõistlusi.

Tervituste vahetus Landskronas.

Maavõistluse käik.

7. juulil 1929. a. Landskrona spordiplats. Vihm, märg. Täpselt nagu kahe aasta eest Norrköpingis. Publikut 10.000. Tribüünis vaevalt 1000, teised enamuses vihmavarjudega lageda taeva all.

Eesti meeskonna garderoobis riietuvad mehed vaikselt. Reservidel pole särke ega pükse. Kirutakse endamisi seda hooletust. Mängust ei hinga keegi sõnakestki. Garderoobi ilmub keegi eestlane. Selgub, et meie konsul Kopenhaagenis hra Kaljot.

„Pojad, katsume teha mis saame!“ Need on Pihlaka ainukesed sõnad meeskonna garderoobist lahkudes.

Aplaus, hümn. Siis veel tugevam aplaus ja jälle hümn. Meeskonnad on väljal. Vahekohtunikule hünni ei mängitud.

Kell 6.03 annetati Rootsi meeskonna

poolt lilli ja kell 6.05 rivistusid väljale 23 meest järgmiselt:

Rootsi: Sigge Lindberg; Erik Linder — Nils Axelsson; Svante Kwist — Fritz Lindfors — Krossi Persson; Erik Jönsson — Hacke Dahl — Harry Lundahl — Alhin Dahl — Knut Kroon.

Eesti: Evald Tipner; Eugen Einmann — Rudolf Kallaste; Otto Reinfeldt — Voldegar Piperal — Herbert Paalberg; Helmut Räästas — Arnold Pihlak — Eduard Ellmann — Karl Idlane — Johannes Brenner.

Vahekohtunik Otto Rehmke, Taani.

Autribüünil võtsid kohta pallikindralid Anton Johansson ja Aleksander Mänd, kuna nende ridade paberile panija jäi oma kolme lilla pliiatsi ja ploknoodiga lausa lagedale vihma kätte, „pressekohale“, kus aga ühtki pressemeest näha polnud.

Kuna valinud oli Pihlak, tegi alglöögi Lundahl. Pool minutit keskvälja mängu, siis esimene nurk Rootsile, mille pareerib Tipner. Kohe peale seda Räästas soodsas löögiasendis, aga ise offside'is.

Mitu minutit keskvälja mängu, siis —

8. min. esimene suur shanss Rootsile. Vs. Alhin Dahl põmmutab 16 meetrit kohutava pommi vasaku posti ülemisse nurka.

11. min. lööb Ellmann peale, aga mehed ees, pall tuleb mängu tagasi.

13. min. teevad Pihlak ja Reinfeldt ilusaid kombiine publiku käteplagina saatel.

14. min. langeb esimene värav.

Värava ette saadetud kõrge palli hangib Paalberg jalaga, kuid vääratab. Pall kukub otse Alhin Dahli jalgade ette, kes veel paar meetrit lähemale tuleb ja siis püüdmatult paremasse nurka lööb.

Rootsi juhhib 1:0.

17. min. tahab Räästas driblades läbi minna, kuid rootslaste jalad hunikus ees. Vasak tiib on nagu paraliseeritud. Brenner on vaevalt paar korda saanud palli katsuda.

20. min. tuleb teine värav.

A. Dahl annab vä. Kroonile pika söödu ette, see jookseb läbi ja lööb parema jalaga jällegi vasakusse nurka.

Rootsi juhhib 2:0.

22. min. päästab Tipner vahvalt lähedase löögi.

28. min. läheb Pihlaka pomm vastu kehademerd.

30. min. tuleb Eesti meeskonna koosseisus muudatus. Idlane iahkub ja ta asemele asub Joll.

35. min. on viimasel kohe Brenneri söödust shanss, kuid ruttab löögiga ning vuhhib mööda.

41. min. võtab Kallaste karistusala läheduses palli käega. Sellele järgnenud vabalöögi likvideerib Tipner.

42. min. lööb Joll Ellmann — Pihlaka — Räästa kombiini tulemuse Lindbergi käte vahele ja

45. min. vilistab Rehmke poolaja.

Kui esimesel poolajal mäng oli niisugune, mille karakteriseerimiseks aitaks ütelist, et kaks-kolmandikku mängust oli rootslaste käes, siis oli see teisel poolel ümberpöördukt.

Esimesel kümnel minutil oli Eesti press Lindbergi väravasse suur. Ei olnud küll teravaid väravalööke, kuid oli tunda värava lõhna.

7. min. kombiin Ellmann — Joll — Brenner, viimase tsenderduse pareerib Lindberg Pihlaka pea pealt.

14. min. likvideerib Tipner bravuuriga Hacke Dahli läbimurde.

21. min. tuleb õnnetus — kolmas värav Rootsile.

Alhin Dahl mängib enese vahaks ja söötab Kroonile, viimane meelitab Tipneri väravast välja, kuid annab palli ootamatult Lundahlile, kes paarilt meetrit sisse veeretab.

Järg 7. lhk

Vahekohtunik O. Rehmke.

Maavõistluse statistika.

Väravad:

Rootsi: 2+2=4
Eesti: 0+1=1

Nurke

Rootsi: 4+1=5
Eesti: 3+1=4

Vabalööke

trügimise eest:
Rootsi: 3+2=5
Eesti: 1+4=5

handside eest:

Rootsi: 1+0=1
Eesti: 0+0=0

offside eest:

Rootsi: 1+1=2
Eesti: 4+4=8

Väravalööke:

Rootsi: 5+5=10
Eesti: 3+4=7

Väravaute:

Rootsi: 5+6=11
Eesti: 0+4=4

Küljeoute:

Rootsi: 5+7=12
8+11=19

Grupp naisvõimlejad Pärnu rannal. All keskel: „Miss Estoonia“ — Meta Kelgo.

Pärnu mürglikas lõpuakkord.

2. lhk. järg.

Vilj. mal. sp. kl., 36,25. 4. E. Labent, Tartu Kalev, 35,16. 5. J. Suuk, Tall. Kalev, 34,54.

Oda — 1. J. Meimer, Pärnu Tervis, 57,36. 2. G. Sule, Tartu Kalev, 56,32. 3. O. Erikson, Tartu Kalev, 48,95. 4. J. Suuk, Tall. Kalev, 47,61. 5. A. Puusild, Pärnu Vaprus, 41,80.

3 km. jalgrattasõit: 1. A. Sommer, Pärnu Tervis, 5,39,2 — uus Pärnumaa rek. 2. J. Tigani, Pärnu Tervis, 5,59,0.

Pärnu — Tallinn 2:1.

Õhtul järgnes neljas linnadematsch Tallinn-Pärnu vahel jalgpallis. Senistest on võitnud korra kumbki linn ühe. Avamäng jäi viiki.

Vahekohtuniku Mändvere algvileks rivistuvad meeskonnas järgmiselt: Pärnu: Otmann; Laur (meesk. vanem) — Koop; Vaher — Vabrit — Martson; Peterson — Mäger — Välbe — Jensen — Alep. Tallinn: Johanson; Sögel — Angerjas; Haanberg — Lübek — Läll (meesk. vanem); Treimann — Kass — Parbo — Arakas — Vinkelberg.

Pärnu meeskond, kes asus väljale ühegi koosharjutusega, mängis kaunis rahuldavalt. Tallinna väikeseltside koonduse mäng oli nigel, milline ei rahundanud Pärnu nõudlikku publikut.

13 min. murrab pä. Peterson poolkaitses ja kaitses läbi ja kirjutab lähedalt 1:0 Pärnu eduks. 29. min. tuleb kaunis värav. Tf. Välbe lööb 14 m. püüdmatult vasakusse ülesnurka. Pärnu juhib 2:0. Vahepeal saab üks kaitsja pallihoobist kannatada ja samas langeb Tallinna väravavaht minestusse vs. Jensenilt läkitatud palli püüdmisel. Vahekohtunik ei tea mis võtta ette ja pidurdab 5 minutit mängu, selle asemel, et lasta kanda väljalt vigastatud mängijat. Vilemehe tegevus jätab korduvalt soovida. Publik alustab lärmi. Mändvere nimetab noorte kisa huligaansuseks ja palub rahvast korrale. 36 min. saadab vahekohtunik väljalt vs. Jensen, põhjuseks tuues, et lamades maas olles puudutanud vs. Jensen palli ja määrab keskvaljal vabalöögi, kuid trahvitu näitab kaks korda käega, et handsi ei olnud. Sarnane olnud olukord Pärnu kaasmängijate nägemisel, kuna kõnet vilemehega üldse ei olevat peetud. Tribüünilt oli selgelt näha, kuidas vs. Jensen kahekordselt kätega „rääkis“. Pärnu 10-meheline koosseis lõpetab poolaja ülekaaluka mängu juures 2:0 oma eduks.

Teisel poolajal tasub Tallinn ühe värava. Mäng muutub inetuks. Rahvas lärmitseb ja isegi inetusi vilemehe aadressil on kuulda. Pärnu th. Vabrit saab vigastada, keda asetab Schmidt. Veerand tundi enne lõppu lõpetab matschi vahekohtunik. Ütleb mängijatele ja piirikohtuniku vanema Jensenile, et aeg läbi ja Pärnu spordiliidu esimehele, et lõpetanud mängu pimeduse tõttu, kuid veidi hiljem sama mehe küsimusele, kuidas

rändauhinnaga jääb — anda võitjale meeskonnale või ei, teatab Mändvere juba kolmanda põhjuse — lõpetasin matschi pealtvaatajate inetu ülalpidamise tõttu! Karika saatuse otsustab jalgpalli-liit.

Publik läheb marru ja ei lase autot vilemehega edasi sõita, ähvardades lükata ümber sõidukit, mille mootor läheb rikke. Puudusid korraldajad ja korralvurid, kes oleks määranud rahvast rahustanud. Kogu supelpark rõkkas rahva larmist, saates jalgsi lahkuvat vahekohtuniku kuni rannasaalini, kus peeti spordiliidu korraldusel lillepidu ja jagati vähesed auhinde.

Üldiselt õnnestusid staadioni avamispidustused suurepäraselt, väljaarvatud skandaalne jalgpallivõistluse lõpp.

On oodata suuri saavutusi edaspidi Pärnu kergesportlasilt, kes esmaspäeval ja teisipäeval murrana harjutasid staadioni väljal, olles valmistuses uuest korraldusest platsil ja pesemisvõimalusest suurepärasest riietusruumest.

Arvamisi.

O. Kask, Pärnu linnapea, keda võib võrrelda täiesti Berliini spordisöbralise Böschiga, rääkis järgmist.

— Pärnu staadioni avamispidustused jätsid väga hea mulje, kuid kurb oli lõpuosa. Staadion on alles uus ja mõned defektid, mis esile tulid välja juures, on edaspidi kõrvaldatavad. Minule paistis, et saavutati erakordselt häid tulemusi Pärnu sportlasperelt. Eriti suurt headmeelt valmistab mulle, et meie sportlastel on visa püüd jõuda edasi ja ma ei kahtle sugugi, et lähemad aastad seda tegevust, mis sünnib üle riigi, ka rahvusvaheliselt kõrgelt kroonivad. Meie staadion on loodud õieti sportlaste eneste suure püüdmise ja kätetöö viljana, kuigi ei saa salata laulupeo toimikonna ja linnavalitsuse tähtsat kaasabi. Suurepärase mulje jätsid Eesti naisvõimlejad esindusgrupi ettekanded, milline mõjus pealtvaatajaisse hiilgavalt ja esile kutsus määratu aplausi. Kergetõustikus näidati head tehnikat ja hoogu. Silma paistsid eriti meie tõusvad tähed Beldsinski ja Meimer. Jalgpallivõistlus oli hoogne. Silma torkas väsimus pealinna meeskonna juures. Paremana tundus mulle isiklikult kodulinna meeskond, kes vaid esines ülearu jõurikkalt pealetungidel. Vahekohtunik püüdis alul täiesti erapooletu ja korrekt olla, kuid närveeris ja kutsus osa publiku liig terava rahustamisega asjata inetusi esile. Meil on see paramatult nähtus, et osa publikut on kasvatamata jalgpallivõistlustel. Seda tuleb ette igalpool. Olen näinud isegi väljaspool kodulinna veel hullemaid jante. Tuleviku peaks loodama võimalusi, et kõrvaldada neid üksikuid pealtvaatajaid väljalt, kes ütlevad häbematusi vilemehele, korralvurite kaasabil. Ük-

sikute inimeste inetu ülalpidamise tõttu ei võiks katkestada kogu võistlust. Nii ei saaks edaspidi üldse pidada jalgpallimatsche. Pärnu meeskond teenis täiesti võidu, kuigi Tallinna oma vahetevahel hiilgas ilusate kombinatsioonidega.

Üldiselt jättis avamispidustus hea mulje ja tuleb kõigiti kordalainuks lugeda.

Tuleval kevadel kerkib kindlasti Pärnu korralik ujula.

L. Tõnson kõneles ärasõidu eel jaamaesisel järgmist: Pärnu staadion suurelt rahuldava tribüüniga on linna uhkuseks. Pidustused õnnestusid suurepäraselt. Jalgpallivõistluse inetu lõpp tuleb kanda täiesti vilemehe kontole.

Felix Beldsinski — Pärnu publiku lemmik — lausub lillepeol tantsu vaheajal:

— Olen üldse esimest korda Pärnus. Kõige parema mulje jättis rahvas. Ei ole sarnast suurt publiku hulka näinud pealtvaatamas veel kunagi Eestis rahvuslikul võistlusel, kui siin. Publik suhtus sportlastesse hästi, eriti naispere ei olnud kitsi kiiduavaldus. Tribüün on palju maitsekam ehituselt pealinna omast. Jooksurada, tee värskusega arvestades, väga hea. Üldiselt võib võistlust sportlikult nimetada täiesti kordalainuks.

N. Kursmann, kelle teiseks kodulinnaks on muutunud Pärnu, pajatas Spordilehele, et avamine oli kena. Ei tohi jätta märkimata venitamist viluda ilmaga defileerimise juures. Kohtunikkudena esinesid kehalise kasvatusse instituudi õpilased katsejäreneks ja neid oli väljal niivõrd rohkelt, et võis nimetada teise rahvahulgana staadionil. Nende tegevus jättis palju soovida. Osavõtjate rekordiline arv jääb kauaks meele ja tulemustega saab olla täiesti rahul. 100 m oli puhas vargus. Seisin 20 m. kohal stardist ja seal oli ees Schütz teistest juba 5 mtr.! Starter peaks olema kogenum mees, kellel ka oleks iseseisvust. Mis puutub jalgpallis, siis pidas publik ülal liig inetult ja lõpp oli otse skandaalne. Vahekohtunik laskis enese raamist lüüa välja publikult.

Joh. Tamm, Vapruse juht ja Pärnu nais-sportlastelt saadud hüüdnimega „Isa“, oli valmistatud naisvõimlemisest ja kurtis, et avamispidustuste kavap puudusid alad naistele. Talvel oli hoog sees, võimeldi hoolega. Kevadel jäi asi kõngu peamiselt ehitusmaterjaliga kaetud välja tõttu ja surmahoobi andis see, et pidustuste kavasse ei võetud ühtki ala Pärnu naistele. Nais-sportlased olid hoopis nukrad ja lubasid loobuda sportimisest.

Arvas siiski, et tuleks asuda uue hooga tööle ja juba lähemas tulevikus võivat oodata üllatusi eelmise aasta eeskujul sportlannadelt.

A. Pärn, Pärnu spordiliidu esimees, kõneles, et naisgrupi esinemine jätnud hea mulje juhtidele ja rahvale. Kergetõustiku osa mõõdus hästi. Esinesid peaaegu kõik suurused, millist tüsedat kergetõustiku võistlust ei ole Pärnu publik seni näinud. Tagajärjed oli üllatuslikult head. Jalgpalli skandaalis oli süüdi vahekohtunik. Publik arvates kaasa ka Pärnu valitum seltskond, ei suutnud seedida vilemehe ebaõiglast tegutsemist.

Kehalise kasvatusse inspektori E. Idla leidsin esmaspäeva lõunal staadioni rajal paljasjalgsena jalutamas spordidressis ja saltosi tegemas pallimurul, kes kurvastas, et ei olnud võtnud kaasa naelkingi. Oleks healmeelne katnud paar ringi staadioni jumalikul sõerajal. Peale karastust staadioni pesuruumis järgnes vestlus.

— Üldmulje ülihea. Ei uskunud eest leida sarnast toredat staadioni. Võistlused õnnestusid suurepäraselt, kuid korraldus jättis soovida. Loodan, et sellest edaspidi saadakse üle. Kuiwad kergetõustiku võistlused rahuldavad vähesed pealtvaatajaid, tuleks põimida vahele teisi sportlikke alasid ja teha need rahvale huvitavaks. Tervitavad oleks mitmekesised propagandapäevad. Võimlemine töötab kujuneda laiaulatuslikuks liikumiseks, mida näitab suurearvuline rahvamurd pidustustel. Pühapäeval esines võimlejad esindusgrupp esmakordselt provintsis ja löi hiilgavalt läbi. Pärnu staadioni avamine tähistab Eesti üleriiklise võimlemise liikumise algust, nii naiskui ka meestele. Jääb soovida, et see hoog ei raueks, vaid tõmbaks kaasa suuri rahvahulke.

Jalgpalli skandaali kohta ütlen, kui pedagoog, et noori tuleb lasta avaldada vabamalt oma arvamisi kisas ja larmis, et need võiksid väljalt lahkudes viia kaasa uusi elamusi. Lärm, milline ei riiva vilemeest, on alati tervitavat. Kõlbmata oli vahekohtuniku teguviis, kes nimetas huligaansuseks noorte kisa.

Pärnust lahkudes saan alati uut inspiratsiooni ja hoogu omaks tööks. Peab otse imestama, millise agarusega töötavad kohalised sportlikud organisatsioonid.

Kogu Eestis spordisöbralikum linnapea on Pärnu oma hra O. Kask, kellel on suuri teeneid kohaliku spordielu edendamises. A. P.

WIMBLEDONI FINAALID: INGLASTE SUUR EDU.

Tänavused Wimbledonis esivõistlused kuuluvad juba minevikku. Üks kauni- maid ja sündmusrikkamaid turniire on jõudnud lõpule. Väga harva on ükski ten- nisturniir hoidnud pealtvaatajate meeled sedavõrt ärevil algusest lõpuni kui täna- vu. Kuigi Cochet ennustatud võitjana tuli välja turniirist üksikmängus, tõi iga päev uusi üllatusi. Kui esimesel nädalal valmistas meeste ja naiste üksikmängu igasugu ootamatusi, seisis teine nädal paarismängu sensatsioonide tähe all. Cochet — Brugnoni, Borotra — Boussus ja lõ- puks Cochet — miss Bennetti kaotused tõi hoopis uusi nägusid finaalidesse.

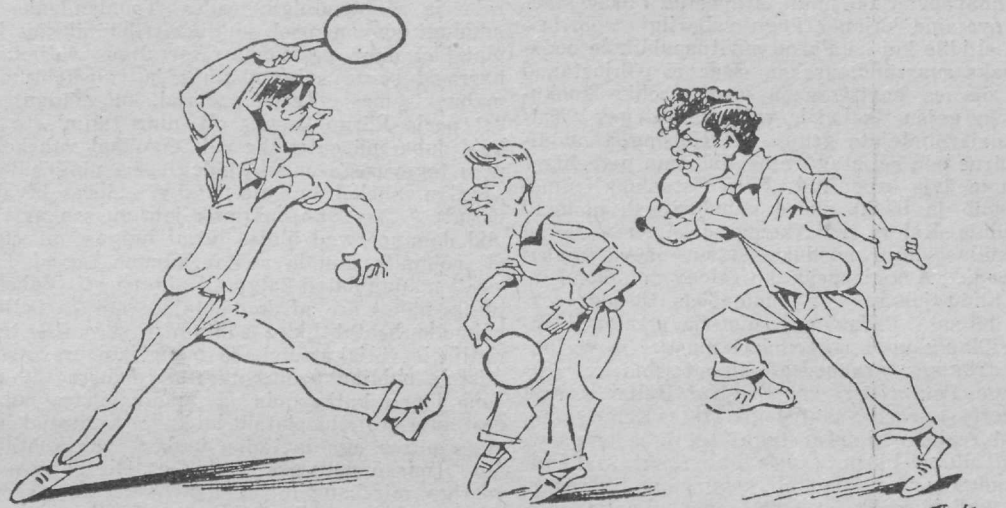
Organisatsioon oli terve võistluste kestvuse eeskujulik, ja mängude käik arenes etteheitmatul kombel, mille eest tänu langeb ka ilusatele ilmadele. Terve turniiri kestvusel ei tulnud lükata ühtki mängu edasi. Publik, mida algusest lõpu- ni veel kunagi sel määral varem näha pole olnud, pidas ennast üleval laitmatult sport- likult.

Suurima üllatuse mängudel valmistas Inglismaa ja seega oli mõistetav ka rah- va seekordne elav osavõtt. Esimesel nädalal oli Bunny Austin — Hunteri, Brug- noni, Kingsley ja Kehringi võitja — juubeldatud päevakangelane ja kui ta siis poolfinaalis pidi alistuma Borotrale, tõi Gregory — Collins ja miss Fry ja Collins uusi suursaavutusi, rühkides Borotra — Boussus ja Cochet — Bennetti löömisega finaalidesse. Nii oli Inglismaal kaks schanssi võitmiseks. Kahjuks ei läinud võituihkaval Inglismaal korda kumbatki meistritiitlit omandada, — mõlemad läk- sid visas võitluses Ameerikale. Ainult naiste paarismäng, kus finaalis seisis kaks inglise paari, tõi võidu Inglismaale.

Finaalid.

5. juuli oli suurspäev tervele Londonile. Henley oli sõudespordi austajate siht- punkt, kus hollandlane Gunther võitis kuulsa Diamond-Sculli; Stamford Brid- ge'il peeti inglise esivõistlusi kergejõusti- kus ja Wimbledon seisis tennisfinaalide tähe all. Sealkõrval oli veel autovõistlus Brooklandis ja suur lennuvõistlus kunin- ga karika peale. Valik oli raske. Kõike oleks tahtnud jälgida, kuid siis oleks pida- nud pealtvaataja rebima enese neljaks! Truud tennispordi pooldajad rändasid teadagi Wimbledonis. Wimbledonis viima- seks korraks hulgaks ajaks, sest võistlus- te lõpuga ei saa seal näha enam ühtegi tennisballi enne 1930. aastat, kui algab uus turniir. Vahepeal kasvatatakse ja har- ritakse seda maailma haruldasemat muru.

5. juuli tõi rekordilise arvu pealtvaa- tajaid Centre Courti, millel esimesena pi- di minema kell 2. p. l. meeste üksikmäng. Olevat leidunud inimesi, kes valvanud terve öö väravate taga, et endile kindlusta- da head kohta. Hommikul kell 8 oli iste- kohtadel juba 5000 inimest ja kui mäng algas oli neid juba üle 17.000. Suure pine- vusega oodatud finaali Cochet — Borotra oli teatav pettumus, sest hiilgevormis mängiv Cochet lõi Borotrat ilma suurema pingutuseta 6:4, 6:3, 6:4. Oli vähe eruta- vaid momente ja nobedal baskil ei näinud olevat kaugeltki ta parem päev. Mis Bo- rotral nüüd puudus, oli ta muidu lõppema- tu energia. Ei olnud terves mängus mo- menti, kus oleks võinud näha, et Borotra

Inglise tennisemehed Collins, Austin ja Gregory.

suudab ja tahab võita. Ta jalatöös võis näha rohkesti takistavaid vigu. Cochet' võit oli täiesti teenitud ja selle mängu jä- rele saab mõistetavaks ka Big Bill Tilden- ni kaotus. Cochet on praeguseks omandan- nud vormi, mis paneb mõtlema isegi La- coste'i, kes muuseas oli ilmunud Pariisist kohale, et jälgida oma kaasmaalaste edu.

Järgnev meeste paarismäng oli päeva clou ja oli huvitavamaid ja pinevamaid mängu, mida kunagi olnud näha Wimble- donis. Kui Gregory-Collins poolfinaalis Borotra Boussus ja Ollison-Van Ryn endi- si suurusi Tilden-Hunteri ja enne neid Cochet-Brugnoni löönud, valitses pealtvaa- tajaite hulgas seninägematu ärevus. Iga inglase hellitas mõtet, et nende mehed võidaksid, sest 1923. aastast saadik ei ole ühelgi inglise paaril läinud korda võita maailmameistri tiitlit Wimbledonis.

Neljast finaali mängijast tõstaksime meie eriti välja

Allisoni,

kes päästis tihti kõige võimatutes situ- atsioonides. Ta serveerimine oli eeskujul- lik ja ei annud palju järele Tildeni kuulsa- tele „kahur-pallidele“; tal ei hukkunud ükski pall selles mõrtsukalikus viiesetili- ses mängus. Ta muinasjutulised smashid kiskusid pealtvaatajaid otse kiiduaval- duste tormile. Ta partner Van Ryn toetas teda meisterlikult igas suhtes. Tema oli ka see, kes oli mõõduandev mängu otsus- tumisel, sest kui inglased olid 2:4 pealt teinud vahe tasaks 4:4 peale ja Allisonil juba jõud täiesti otsas, võttis Van Ryn enese viimse kokku, purustas Gregory service'i ja kinnitas võidu. Mõlemast ing- lastest oli Collins seekord parim, eriti oma rahu ja läbimõeldud mänguga saavutas ta mitugi punkti ja rahustas ka oma kaas- mängijat Gregoryt, kes on uskumatult tubli, kuid esineb veel ebaõnnestunult ja hajameelselt.

Kui ameeriklased olid võitnud esimese seti 6:4, läks inglaster korda võita kõvas heitluses teist 7:5. Kolmandas tulid eri- ti ilmsiks Allisoni tened, kes viis Ameerika 6:3 settide vahekorraga 2:1 juhtimi- sele. Järgnes aga inglaster vastuataak ja game'id seisis juba 4:1 inglaster kasuks. Kes aga arvas, et ameeriklased lasevad minna selle seti ilma pikemata käest, et hoida jõudu lõpusetiks, see eksis. Harul- daste smashide ja volleyballidega surusid nad oma vastased kaitsesse ja neil läks korda teha vahet jällegi tasa. Vahelduva eduga tõusis vahekord 9:8 Gregory-Collin-

si heaks ja viimane game seisis kahe seti- palliga 40:15 nende käes. Kuid ameerik- lased tõusid veel 40:40 peale, enne kui Col- lins kahe uskumatu palliga pealtvaatajate juubeldusel suutis tuua seti Inglismaale 12:10. Viieandat setti mainisime meie ju- ba. See läks Allison-Van Rynile 6:4, ot- sustades üle kahe tunni kestnud matschi.

Järgnev naiste paarismäng, kus seisis vastamisi Watson-Mitchell ja Covell-Shep- herd oli kodune asi ja pinevusest täiesti vastand eelmisele mängule. Eelnimeta- tud paari võit 6:1, 8:6 võeti vastu mõõdu- kate kiiduavaldustega.

Viimane mäng — segapaarismängu fi- naal — oli võrdlemisi ühekülgne, sest Col- linsil oli olnud puhkust ainult napilt tund aega. Nii langes mäng hõlpsalt ja kind- lasti Hunter-miss Willsile 6:1, 6:4. Tu- leb tõsiselt kahetseda, et mängijal nagu Collins tuli sooritada kaks rasket mängu ühel pealelõunal. Kindlasti oleks Hunter- miss Willsil olnud palju tööd selle paari vastu, kes Pariisi turniiri võitjaid Cochet — miss Benneti oli löönud päev varem.

Itaalia—Prantsuse—Schveits.

Kolme riigi traditsiooniline võistlus peeti Bolognas. Võistlus lõppes Itaalia ka- suks 127 punktiga, Prantsusel oli 122 punkti ja Schveitsil 62. 100 m — 1. Toetti, It., 10,8; 2. Maregatti, It. 400 m — 1. Mou- lines, Prants., 48,8; 2. Tavernari, It., 49,0. 800 m — 1. Tavernari 1.54,2; 2. Sera Mar- tin, Prants., 1.55,2. 1500 m — 1. Ladoume- gue, Prants., 3.59,6; 2. Furia, It., 4.01,2. 5000 m — 1. Foero, It., 15.34,8; 2. Darti- gues, Prants., 15.42. 110 m tõk. — 1. Carli- ni, It., 15,2 (uus Itaalia rek.); 2. Sempé, Prants., 15,4. 400 m tõk. — 1. Facelli, It., 53,6; 2. Adelheim, Prants., 55,8. Kaugus — 1. Meier, Schveits, 7,10; 2. Tomasi, It., 6,94,5. Kõrgus — 1. Menard, Prants., 1,88; 2. Palmieri, It., 1,85. Teivas — 1. Vintousky ja Ramadier, Prants., 3,80. Kuul — 1. Noel, Prants., 13,92,5; 2. Pighi, It., 13,63. Ketas — 1. Noel, Prants., 45,23; 2. Winter, Prants., 41,84. Oda — 1. Palmieri, It., 57,57. 2. Schumacher, Schv., 54,68. Vasar — 1. Zemi, It., 45,59; 2. Poggioli, It., 44,73. 4×100 m — 1. Itaalia 42,4; 2. Prantsuse 42,6; 3. Schveits 43,2. 4×400 m — 1. Itaa- lia 3.18,6; 2. Prants. rinnaosa; 3. Schveits.

— Viini Hertha lõi Riia jalgpalliklubi 4:1 ja Liibavi Olimpijat 3:1.

Pärnu pallimuruli ja söerajali.

Pühapäeval, 14. juulil, ärapeetud Pärnu staadioni avamine kujunes kogu vabariigi sportlaskonna eliidile kui ka Pärnu suvituspublikule oodatavamaks suursündmuseks. Seda ei põhjastanud mitte üksnes huvirikas ja osavõturohke konkurents kergetõustikladel, vaid kaasategev Tallinna naisvõimlejate grupp, kel Helsingist mainimisväärne edu seljataga ning üht oma pere liiget uhkusega äsja kroonitud „Miss Estoniaks“ nimetada võib ja lisaks suure populaariteedi omanud kaitseliidu Kalevi malevkonna orkester — need oma küllasõiduga moodustasid suurpäeva tõmbemagneedi. Avamispäeva korraldajad toimikond — P.-S. Liidu juhatus oli jõudumööda tüsedat reklaami teinud. Pärnu majaseinu ja plankusid ehtisid süllapikkused müürirehed mustas ja veripunas trükis, sarnanedes kinoafischidele, kus tavaliste Pola Negri või Brigitte Helmi asemel figureerisid kasvate tähtedega Meta Kelgo nimi. Tehtud reklaam ilmutas tagajärgi juba laupäeva õhtul Tallinna-Pärnu „susla“ kiirrongi saabumisel raudteejaama, kuhu oli kogunenud ligi paartuhat uudishimulist, et ometi oma silmaga näha seda „iluduskuninganna“. Publiku peakoonduspunktiiks said rongi eesotsas olevad klassvagonid, kuid oma hämmastuseks pidi nägema, et Eesti ilusaim naine ühes oma kolleegide naisvõimlejatega lihtlabasest reisijatevagonite järele haagitud „tavarna“ vagunist välja astus (!). Kogu laupäeva õhtumuusika elas Pärnu rand „iluduskuninganna“ tähe all, kes oma sõbrannade keskel ka ei keeldunud tegemast väikest jalutuskäiku, olles igal võimalikul peatumisel ümbritsetud uudishimulikkude pealtvaatajate rõngast.

Kuna võistlejaid-sportlasi ja tegelasi igast vabariigi nurgast ja suurel hulgal päralt oli jõudnud, oli nende korteritesse paigutamiseks tükk tööd. Alul kadestatud kooli- ja seltsimajade ruumidesse ühiskorterite paigutatud võistlejad Tallinna Kalevi meeste hotellinumbreid, kuid õo saabumisel said viimased kibeda pettumuse osaliseks.

Kogu õo kotsid läbi õhukese laudseinte kõrvalnumbrite asetleivate orgiate müra, kiljatused ja kauplemised, millele sekundeerisid hotelli ette sõitvad autode pasunad, ja alalõpmatud helistamisid väliskuse taga kui ka siseruumis. Tekkis küll isesugune mõiste suvitustlinna palju kiidetud õörahu.

Korraldades staadioni avamistseremoniid, võitlusi ja jalgpallimatschi oli P. S. Liit läinud välja hüperratsionaalse majanduspoliitika põhimõtetest. Nimetame neist vast mõningaid, (ehkki neist küll ükski täiel ulatusel teostamist ei leidnud, olid nad siiski ülesseatud ja teatavaks tehtud).

1) Otsustati võitjatele „põhimõtteliselt“ auhindu mitte anda ja piirduda diplomidega (mis olid küll äärmiselt maitsetud ja kehvad). Hiljem sulatas aga üllatustäratav piletikassa seis (1150 kr.) korraldajate kokkukohu instinkti ühtlasi ka „põhimõtte“ ning kiire korras kombineeriti esimestele kohtadele tulejatele auhinnad, mis-sugused siis ilma ühegi graveerimiseta kätte anti, hea kui juba võistleja auhinna omab, graveerida võib ta ju ise lasta!

2) Tegelaskaardid — vabaks sissepääsuks võistlusele, tulid väljajagamisele alles peale avamist võistlusplatsil, seega taheti võistlejaid kergetõustiklasi läbi linna rongikäigust ja pikast avamistseremoniist osa võtma panna, sest rongikäigus sissetulijal tegelaskaarti keegi ei nõua ja

5) Tegelaskaardi maksvus piirdus kergespordi võistlusele ja auhindade jagamisele rannasaalis pääsemisega, kuid hoiatati juba aegsasti, et nendega jalgpallivõistlusele vaba sissepääsu pole, mis juba võõrastavana tundus. Vast olid härrad korraldajad omis sissetulekutes vist arvestanud küllasõitnud sportlaste piletirahaga kui paratamatut summaga. Kes teab?

Staadioni avamise tseremonia toimus kõigiti reeglipäraselt ja nõuete kohaselt: öeldi tervitusi, peeti kõnesid, mängiti tushi, samuti andis üks Pärnu sportlane ning sporditegelane ära truudivande, sellele järgnevad kergetõustiku võistlused läksid ka kuidagi viisi siiski ladusasti.

Avamispäeva lõppvaatus staadionil skandaalse jalgpallimatschi Tallinn—Pärnu, hävitas kogu päeva meelepärasuse ning jättis jäädavalt halva mulje kõigist sellest, mis ühenduses Pärnu staadioni avamisega... Jalgpallivõistlust refereeris meie vanemaid jalgpalliliidu tegelasi ja tasakaalukamaid ning kaine mõtlemissvõimega vahekohtunikke — hra Mändvere. Tema poolt kõrvaldati esimesel poolajal Pärnu meeskonnas mängiv

PJK. liige Jensen korduvalt toorete ja vigastusi tekitavate võtete tõttu ning lubamata väljenduste eest vahekohtunikule, kui viimane temale hoiatuse tegi. Ettevõtetud kõrvaldamine kutsus parastava Pärnu publiku seas vahekohtuniku aadressil vile-rahaga ja söimuvalingu esile. Tooniandvaks oli muidugi odavam pool, kuid ka tribüünil võis istepiitsidel näha pealtnäha korraliku välimusega härrasid sõrmi suhu pistmas ja vahekohtuniku maha kisamas. Teisel poolajal, kui mängu seis 2:1 peale Pärnu kasuks oli, ning tallinlaste ülekaal juba märgatavaks sai, ei oldud vahekohtuniku tegevusega enam kuidagi päri ning hüüded: „Andke vahekohtunikule pussiga“, „lööge kividega välja!..“ „see vahekohtunik juhtigu seakarja!“ olid domineerivad üldise lärmi hulgas, missugust oli võimalik kuulda aastat kümme tagasi Tiigiveski mänguplatsil jalgpalli algupäevil. Vahekohtunik, nähes ära nii korraldajate kui ka poliitvõimude heatahtlikku suhtumist sarnasile terroristlikele väljakutsetele ja mängijate provotseerimistele publiku poolt, otsustas mängu 10 min. enne lõppu katkestada ja püüdis vihase publiku eest autos võistlusplatsilt lahkuda. Ärritatud inim-mass piiras aga laviinina ümber vahekohtuniku auto (mis õnnetuseks ka rikkes oli) sarnase fu-rooriga, mis kaugelt varju jättis vaimustava poolehoiuvälvuse, mille osaliseks sai Rootsi kunin-gas Gustaf V Tallinnas viibimise ajal Vabadus-platsil peale kaitseliidu paraadi lõppu. Trobikond poisikesi püüdis autot kummuli lükata, ning vahekohtunikul tuli jätkata oma teekonda jalgsi „Kalevi“ sportlaste ja kaitsemaleva orkestrantide kaitse all rannasaali.

Ligi pooltuhaneline rahvahulk saatis vahekohtuniku tema Kolgataatele põrguliku vilekont-serdi ja näägutamise saatel. Seda Pärnus seni-nägematut revolutsioonilist meelevälvust jälgis poliitsei suurima meelerahuga, kuna nende tege-vuspraksiseid sarnaseid olukordi ette ei olud tul-nud, siis peeti nähtavasti paremaks jääda tegevu-setuks, (!) ehk teisest küljest võisid nad siis olla mürgeidava rahvaga ühel arvamisel.

Skandaali põhjuse väljakutsuja PJK. liikme Jensen ja tema venna tegevuskroonika nässulöö-miste alal jalgpallis väärivad oma ulatuse tõttu küll siin äramärkimist:

1928. a. kaitseliidupäeval Tallinna meeskonna mängija Kooviti jalaluu purustamine.

1929. a. jaanipäeval „Eestika“ väravavahi Mägi nina ümbermoonutamine.

1929. a. kaitseliidupäeval Tallinnas, Tallinna mängija Nelisno hammaste väljalöömine ühes suuvigastusega.

1929. a. staadioni avamisel Pärnus Tallinna mängija Treimanni põseluu vigastamine.

Kuigi Jensen seni liidu poolt karistamata, ei saa loetelu järele neid vigastusi kuidagi õnnetute juhtumite alla viia, vaid enim on siin tegemist ettekatsetatud atendaadiga. Oli näha selgesti plat-sil, kuidas J. 3 mtr. pealt vastasmängijast eemal olles ruttas enim meest tabama kui palli. (!)

Üks on vist kindel, et kõne all olud mängija edasistartimise puhul Tallinna seltsid vaevalt oma mängijaid Pärnu võistlema saadavad.

FelixBeldsinski 3000 mtr. rekordjooksu jälgiti Pärnu publiku poolt suure huviga. Pealtvaatajate hulgas viibides oli juhus kuulda, kuidas keegi kehakas kadakasakslikus murrakus Eesti keelt kõnelev daam oma kõrvalistuja poole pööris küsimu-sega: „Kes on siis see kena noor mees seal praegu jooksmas?“ „See on Beldsinski,“ vastas küsitav. „Ah so, mis rahvusest ta siis õieti on?“ „Eestlane — muidugi!“ kõlas vastus. „Pfuuh“ sisistas daam ning pööris näo kõrvale. —dt.

Helsingin Verkkopalloseura — Kalev 10:9.

Helsingin Verkkopalloseura ja Kalevi järjekorraline match peeti laupäeval ja pühapäeval Kalevi tennisväljal Tallinnas. Kuna Kalev varem on suutnud võita soom-lasi, tuli tal nüüd Lasni ja Kleinbergi üle-mineku tõttu noorte mängijatega esinedes, võtta vastu kaotus 9:10.

Võistluste tagajärjed olid:

Meeste üksikmängus: H. Pukk, Kalev — L. Tanner, Verk. s., 6:1, 6:4. E. Lohk, Kal. — A. Biaudet, Verk. s., 6:3, 9:11, 6:0. E. Hiiop, Kalev — E. Lojander, Verk. s., 6:1, 6:1. P. Forsström, Verk. s., — E. Feldhuhn, Kal., 6:2, 5:7, 6:3. G. Tomberg, Kal., — R. Cederholm, Verk. s. 6:1, 6:3. O. Kärnä, Verk. s. — A. Tooms, Kal., 6:2, 6:0. O. Niemeläinen, Verk. s. — K. Ers, Kal., 7:5, 6:3. J. Tiitola, Verk. s. — A. Tofer, Kal., 6:0, 3:6, 6:4.

Naiste üksikmängus:

Pr. V. Nõmmik, Kal. — pr. E. Hagan, Verk. s., 6:1, 6:1. Prl. S. Pyykönen, Verk. s., — pr. E. Feldhuhn, Kal., 6:2, 6:3. Prl. A. Lehtonen, Verk. s. — pr. M. Laur, Kal., 6:4, 6:0.

Meeste paarismängus:

H. Pukk, E. Lohk — L. Tanner, O. Niemeläinen 6:1, 6:3. A. Biaudet, E. Lojander — E. Hiiop, E. Feldhuhn 6:1, 3:6, 6:1. J. Tiitola, U. Kivi — A. Tooms, G. Tomberg 5:7, 6:4, 8:6. O. Kärnä, P. Forsström — K. Ers, A. Tofer 6:4, 6:4.

Naiste paarismängus:

V. Nõmmik, E. Feldhuhn — E. Hagan, S. Pyykönen 6:8, 8:6, 11:9.

Segapaarismängus:

V. Nõmmik, E. Lohk — A. Lehtonen, E. Lojander 6:1, 6:2. E. Hagan, A. Biaudet — E. Feldhuhn H. Pukk 6:4, 6:4. M. Laur, E. Hiiop — S. Pyykönen, R. Cederholm 6:0, 6:3.

— **Euroopa esivõistlused** poksis peetakse 28. maist kuni 1. juunini 1930. a. Budapestis.

— **Poola esivõistlustel** hüppas Novak kaugust 7.18 ja Adameczak teivast 3.64. Heljasz tõukas kuuli paremaga 13.89 ja kahe käega 24.47. Kõik saavutused on Poola rekordid.

— **Austria esivõistlustel** hüppas Um-fahrer kõrgust 1.80, Griesmaier tõukas kuuli 12.62,5, 100 m naistele jooksis Schurinek 12,9, 5000 m jooksis Frankel 16.04, ketast heitis Janausch 41.38, kaugust naistele hüppas Wagner 5.17. 200 m võitis Geissler 23,1, 800 m Blödy 1.59,8, kauguse Wessely 6.50 ja 400 m tõketega Deschka 59,1.

Preemia E. Spordilehe tellijatele

Kes tellib Eesti Spordilehe poole aasta peale, arvates 1. juulist kuni 31. detsembrini s. a., saab Soome-Eesti maavõistlusele, milline peetakse Tallinna staadionil 25. juulil s. a. ühe vabapääsu istekohale, missugune müügil maksab Kr. 1.25. Spordileht maksab poole aasta peale Kr. 3.25. Spordilehe tellimisi võetakse vastu Tallinnas, Vene tänav 11-a korter 6. Sealsamas antakse ka preemiaks määratud vabapääsetäht.

Palliretk Rootsi.

3. lhk. järg.

Kuid samal hetkel seisis ps. Hacke Dahl puhtaimas offside Tipneri ja kõigi teiste seljataga, oodates Krooni söötu. Teda aga ei pannud vahekoht. Rehmke tähele.

Publik, kes muidu oli suurelt rootsimeelne, ei reageerinud sellele väravale üldse. Niivõrd käegakatsutavalt oli selge see vägistamine, mille nimeks oli 3:0. Loomulikult jäi ka Pihlaka protest Rehmkele tähelepanemata — tuli ainult seedida kurba fakti.

Ülejäänud osa poolajast läks Eesti suure keskvalja üleoleku tähe all. Kombiinid hargnesid nii ladusalt, et publikus paiguti vaimustusetormi esile kutsusid. Kuid need olid paigalseisvad kombiinid ja selles see viga seisiski, et Rootsi värav niivõrd tulehädahohu ei seisnud, kui Eesti oma.

34. min. tuli Rootsi neljas värav — õnetu netu penalty.

Seda ei tea ükski meie mängijaist, ka vist rootslased ise mitte, mispärast karistuslööki anti.

Kimbu spetside arvamisi.

VÕORAD:

Nende ridade kirjutajal oli juhus pikemalt kõnetada Rootsi pallikindrali Anton Johanssoni, kes Hugo Meisli kõrval on üks Euroopa tähtsaimaid jalgpallijuhte. Intervjuerimine leidis aset peale maavõistluse panketti Landskrona näituse peahoones, kui asuti kohvilauda. Olgu muuseumi tähendatud, et Johansson on telegraafinseneri Stockholmis peatelegraafis, kuid ta huvi jalgpalli vastu ületab kõik. Terve ta eraelu on pühendatud palgallile. Kindralihärra kõneles muuseumi järgmist:

Eesti meeskond alustas mängu väga vapralt, kuid muutus hiljem närviliseks ja seepärast polnud mäng teisel poolel mitte nii hea, kui esimesel. Ma ei salga, et teise poole esimesel kolmel kümnel minutil mäng oli eestlaste kättes, kuid see oli tulutu mäng. Kuigi suurema osa meeste pallikäsitus oli hea ja dribeldamisoskus paiguti suurepärase, puudus taktika. Sarnasel märjal väljal nagu seda oli Landskrona oma, ei oleks pidanud mitte mängima lühidasoõdulist Austria mängu, vaid niipalju kui võimalik kasutama ääri, nagu seda tegid rootslased, andes neile ette pikki söötusid. Ma usun, et Eesti oleks mänginud paremini, kui maapind oleks olnud kuiv.

Eesti meeskonnast pean ma paremaks kaitsekolmikut, siis tsenterhalki ja paremsisemist Pihlakat, kuigi viimane mängis liiaks endale, oli ta siiski edurivi parim. Penaltyt ma ei näinud, ei tea ka, mille eest see anti.

Eestlased peavad enam pidama pallikontrolli ja oma mängutaktikat parandama, siis pole neile võitmatu ükski meeskond.

Rootsi meeskonna kapten ff. Lundahl:

Eestlased mängivad head jalgpalli, kuid tulutu. Palju koosmängu, kuid vähe väravaloõke. Meeskonna parimateks pean ma vv. Tipneri ja vb. Kallastet, kes omas väga tugeva löögi.

45-kordne internatsionaal, vv. Sigge Lindberg:

Eestlased on oma mängus edenenud haruldast. Olen paaril korral näinud eestlaste mängu, kuid kunagi nii head, kui nüüd. Värav, mis meile löödi, oli ekstraklassiline ja mulle püüdmatu. Eesti parimad olid kaitsekolmik ja kesktrio.

Vä. Kroon, rootslaste parim mees:

Tagameeskond ja edurivis Pihlak, Joll kõige paremad. Märg väli ei lubanud mõlemil meeskonnal näidata võimisi täiel määral.

OMAD:

Eesti meeskonna vanem A. Pihlak:

Ilm oli halb. Igamees pani välja, mis võis, kõik mängisid ootamatult hästi. Raske on väljas mängida, võoras väli, võoras publik. Sellele vaatamata rahuldab mind mängukäik, mitte aga resultaat. See oleks pidanud olema 2:1. Kuid, et vahekohtunik nii „tops“ oli, see pole meie süü. Et ta pärast jutujamisel oma saamatust kahetses, see ei muuda asja. Mäng oli läbi ja tagajärg käes. Rootslastel olid head mõlemad ääred ja kaitsekolmik.

Hacke Dahl oli selle meisterdajaks. Ta lõi paremasse nurka, Tipner püüdis palli mahaviskega, kuid libe nahkkuul veeres ta käest lahti ning siis polnud Hacke Dahlil enam mingit takistust teel. Jõulise pommiga tegi ta 4:0.

40 min. murrab Räästas äärelt läbi. Ta tugeva löögi võtab Lindberg kindlalt.

Paar minutit hiljem lendab Pihlaka pomm meetri võrra mööda.

Aega on jäänud vaid kolm minutit. Kas suudab Eesti saavutada juba ammu teenitud auvärava — see on küsimus.

43. min. teebki Eesti 4:1.

Räästas läheb äärelt läbi ja söötab kõrge palli tagasi. Vahepeal on Joll kohale jooksnud ning võtab 20 mtr. volleyga vasakuses nurka, otse lati kõrvale. Sigge Lindberg ei teinud katsetki püüdmiseks.

Nirises parajat vihma, kui Rehmke sumdimisel Rootsi värava all lõpetas Landskrona kurbmängu. Kurbmängu meile, aga Rootsile ja enesele võib-olla komöödia.

Meie meestest oli Idlane esmakordselt suures tules, oli harjumata ja lambipalavikus. Kui Joll mängu tuli, muutus see sobivamaks. Paalberg oli ka esmakordselt tules, kuid ta mäng oli keskmine.

Th. Piperal:

Oleks meeskond olnud niisugune, nagu ta oleks pidanud olema, oleksime võitnud. Vahekohtunik oli erapooletu.

Vb. Kallaste:

Kui meie omaks lätlaste hinge, siis aitaks meie pallioskusest küll, et rootslastega viiki mängida.

Killud.

Stockholmi saabumisel viidi meie meeskond külastama Rootsi jalgpalliliidu ruume, mis asuvad sadamas, reisilaevade seisukoha vastas, Skepsbronil 40. Maailma võib-olla rikkaim jalgpallivalitsus on end mugavalt ja uhkelt sisse seadnud. Juba koosolekusaal ise suure vaiba, kroonlühtrite ja tammepuust mööbliga, on omanette varandus, rääkimata määratust arvust igasuguseid mälestusesemeid, karikaid, kujusid, vaase, standarte jne.

Klaasi vahuviina juures andis liidu esimees Anton Johansson seletusi ühe või teise mälestuseseme kohta, mida meie mängijate poolt jälgi nähtava huviga. Pärast, lahkumisel, oli meeskonna hulgas arvamisi kuulda, et meiegi liidul on terve trobikond karikaid, vaase ja standarte, mis juba aastate kaupa kusagil kapinurgas vedelevad. Ei nõuaks kuigi palju vaeva ega kulu, kui neidki nähtavale tuua. Vähemalt oleks midagi, mida meid külastajatele meeskonnadele näidata. Kena mõte, aga...

Stockholmis nägi meeskond ka hispaanlaste mängu.

„Espagnol“—Zamoraga värvas lõi Stockholmis koondust kuningas enese nähes 5:1. Kui paar päeva hiljem A. J. K. oli hispaanlasi 3:2 võitnud, avaldas Pihlak umbes järgmist arvamist: „kuraadi räbalad on ikka need hispaanlased. Took meile Tallinna TJK-ga mängima, saaks nad kümme värvata.“

Küsimusele, kuidas ta niisugusele kummali-sele arvamisele tuleb, seletas „Röövel“ järgmist:

„Nah, A.J.K. lõi Espagnoli 3:2. Kuid A.J.K. sai Tallinna Spordilt 1:0 lüüa. Sport sai omakorda Kalevilt 3:1. Kalev sai korra Pärnust 4:2. Pärnu sai TJK-lt 11:1. Tuleb välja, et isegi Pärnu mängib paremini, kui hispaanlased.“

Õige arvestus, olgugi et kilplase oma!

„Onu“ oli üks tore mees, kes tervel ringreisul saatis meie meeskonda. See „onu“ polnud keegi muu, kui Rootsi jalgpalliliidu juhatuse

liige kapten G. Rubensson, kes liidu ülesandel oli komandeeritud meeskonna juure.

„Onu“ sai meie meestega niivõrd suureks sõbraks, et lahkumine nii ühele kui teisele osutus päris valusaks. „Onu“ õppis ka mõne sõna Eesti keelt, nimelt „armasta mind“ ja „suudle mind“.

Kui „Bore 1“ laup. õhtul Stockholmist kait hakkas lahkuma, ilmus „onu“ ühes abikaasaga sadamasse. Viimane annetas meie meeskonna juhile hra Männale kimbu kollaseid roose. Meeskond omaltpoolt annetas vastu väärtusliku kristallkarahvini, milline ootamatus „onu“ silmad päris märjaks tegi.

Kui laev oli juba kait lahkunud ja täis aur peal, hüüdsid mehed kooris mahajäävale „onule“: „Suudle mind!“. Vaevalt kuuldavalt (laev oli juba kaugel) kõlas kaldalt vastu värisev: „Armastan sind“...

Peale kolme regulaarse matschi Landskronas, Jonköpingis ja Norrköpingis, korraldati muudki sportlisi miitinguid, millest osavõtt oli väga elav. Et nende juures palju nalja sai, on arusaadav, sest pallimehed on sündimisest peale suured naljahambad ja ei peida seda oma teist talenti, mis sageli on nende pallimängimise talendist suurem, mitte vaka alla.

Jonköpingis korraldati päeval, enne võistlust, hra Männa algatusel, suur peamängu turniir. Mehed seisid kõik ringi ja kes palli peaga lüües mõne vääratuse tegi, langes otsekohe välja. Viimaks jäid ringi ainult kaks — Piperal ja Eijnmann.

Auhinna, naela schokoladi, võitis kibeda heitluse järele Piperal.

Individuaalmängus peaga tuli esimeseks Tipner, kes palli oma pea kohal tilgutaski 67 korda. Auhiimaks sai ta selle eest karbi sigaretti. Jonköpingi sauna basseinis korraldati suured veeall ujumise võistlused. Kangemateks osutusid Reinfeldt ja „Kirbits“ (Kürbis), viimane ujus kolm korda vee all üle basseini ning võitis auhinnana karbi sigaretti.

Harju esivõistlused ujumises.

Rida paremaid ujujaid puudus, nii et tagajärjed kujunesid kehvapoolseteks. Naistel alla 18 aasta võitis 50 m rinnuli Reimann 56,0; 50 m vabalt — Martin 53,0. 50 m vabalt naistele võitis E. Laubach 49,6, 100 m rinnuli — E. Laubach 1.49,0, 400 m vabalt — E. Laubach 8.33,2.

Poiste aladel olid tagajärjed: 50 m rinnuli — Katschenko, 53,8; 50 m vabalt — Bahtejev, 34,8; 100 m rinnuli — Hargel, 1.45,8. Meesaladel võitsid: 100 m rinnuli — Tanvaldt, 1.38,0; 100 m selili — Porre, 1.47,4; 100 m vabalt — Mikkov, 1.34,6; 400 m vabalt — Tanvaldt 7.43,1; 1000 m vabalt — Tanvaldt 20.41,0.

Tallinna ringkonnavõistluste tsükliks

mis algas teisipäeval, 16. skp. Kalevi väljal lõi ÜENÜ Hõimla osakond Kalevipoega 5:2. Mäng oli üldiselt vähe huvipakkuv. Silma paistsid parimate meestena Hõimla kt. Kas s, pä. Pottsepp ja Kalevipoja vä.

Vilistas Leithammel (Merkuur) umbes paarisajapealise publiku ees. Tänavu võistleb ringkonnatsükliks liidu meeskonda.

—Lääne-Saksa lõi kergejõustikus Hollandit 71:41. Kilp jooksis 500 m 15.14,4, Borgmeyer 100 m 11,1, kõrgust hüppas Kamstra, Holl., 1.83, ketast heitis Hoffmeister 42.78, 1500 m võitis Neu 4.10,5, kaugust hüppas Dobermann 7.30, Kisters võitis 400 m 50,4 ja Schnackertz viskas oda 58.77.

—Espagnol sai Landskronas sealselt A. K'lt lüüa 1:2.

—Verder viskas Rakveres sealse spordikomisjonist poolt Rahvaiaas korraldatud võistlustel oda 56.47, tõukas kuuli 12.11 ja heitis ketast 39.80. Lisaks nenedele omaerialadele jooksis Verder 60 m 7.7 ja 100 m 12,9. Kauguses oli ta tagajärg 5.74 ja kõrguses 1.47.

Juhannes Killip hüüab: SOS!

— See tähendab niipalju, et öelge ometi, armas ristirahvas, mis on siis õieti lahti meie kergetõustikuga? On's katk käinud üle maa või on murdnud mõni muu hirmus tõbi maha meie mehed? Või oleme muutunud liig tagasihoidlikeiks ja külalislahkeiks?

Umbes nii, et siin, härra Dimze, olge lahked, meie rändauhind lühidamaajookses, siin hüpetes, siin tõugetes — palume, kas teie ehk ei oleks nii lahke ja pistaks nad nii möödaminnes tasku? Meil siin praegu (vist) mingisugused staadioni-võistlused, polnud omal aega tühjade jaoks valmistada ega treenerida... võtke, võtke, ärge'nd häbenege!

S. O. S... S. O. S... see piniseb iga spordisõbra peaaus. Sest seisame näkkurhvitava tõsiasja ees: mee langeme! Ärge pugegem Beldsinki ega Rähna seljataha varju — nende kahe õiglase abil ei saa me ometi lunastada endi patte, endi otse taevanikisendavat passiivsust ja loidust!

Aastat viis-kuus tagasi, siis olid meil Lossmann ja Klumberg. Nüüd kaks ülalmainitud. Ja imelikul kombel satuvad ühte nende alad. Ainult vahe — vanad veteraanid seisid ligemal tolleaegsele maailma tasapinnale kui meie praegused favoriidid praegusele.

Tõsi küll — oleme paranenud saavutamis. Meie rekorditabelis on, võrreldes aasta viie-kuuega tagasi, puha uued nimed. Tähendab — meie oleme edenend, siin omas kodus. Kuid kuidas on lugu siis, kui vaadelda meie edu rahvusvahelise tasapinna vaatevinklilt?

— Omal ajal käisid meie Klumbergid ja Lossmannid moodsate vikingitena ringi mööda Jumala laia maailma ja välismaistel pealtvaatajatel tõusid juuksed püsti kui Tammer kuuli iga tõukega üle saksa rekordi lennutas ja Klumberg kõrgust alles 165—70 pealt hüppama hakkas. Ning jooksjad — need imetlesid Jüri selga. Ainult selga, sest harva, kui Jüri kedagi seljapoolt nägi.

— Iga teine-kolmas koolipoiss hüppas kõrgust üle Läti rekordi ja kergetõustiku maailmavõistlusest ei tohtinud puna-valge-punased undki näha! Kuid nüüd? Jaunskungsid võtavad meid sööma alla ja sööma peale. Aga noh, — meie muidugi. Et mis loeb mede man üks Läti! Meie oleme meistrid, meie oleme spordimaal! Võistlustel — noh, lihtsalt meie mehed polnud väljas, suvitavad...

— Meie parandame oma rekorde, meie teeme edusamme! Meie edeneme!

— Muidugi edeneme, selle vastu ei vaidle keegi. Paigal me ei seisa. Kuid relatiivselt on see edasimineku teo roomamine traavli kõrval.

Kus on siis need meie spordilipu edasikandjad? Milliseid rahvusvahelisi mehi oleme annud viimaste aastate kestel? Kus on meie Dimzed, meie Karlsbergid, meie Sakssid, Kostrzevskid ja...? — Neid ei ole teps!

— Meil pole sportlasi. Meil on kolgaatleedid. Umbes nii, et meie oleme Nuustaku pritsimeeste seltsi spordiasakonna võistlustel meistriks tulnud ja sellest on meile küll. Kiitus Issandale supiluskate ja diplomide eest, mis meie toa seina peale üles pandud. Ja aamen ja kūrjeleison ja halleluuja ja nii edasi.

*

Mis põhjustab seda? Mis põhjustab seda, et meie ei püüa, et meil pole tahet püüda. Sest püüd mis e p u d u s, see haigutab vastu kõikjal, kuhu me ial naelkingades astume. — Meie sportlaskond on lagunenu, öeldakse. Klumberg läks ära, Jüri on erus, teised tuusad samuti laiali pudenenud, üks siia, teine sinna...

Kuid mujal — eks ole sealgi lahkunud paljud ja paljud! Kuid asemel on uued ja tugevamad. Meil aga pole neid.

Ärge süüdistage neid, kes on annud, mida nad on suutnud ja võinud. N e m a d on oma töö teinud, au neile. Meie peame aga seda jätkama ja süvendama.

Kuhu on jäänud meie vaimustus, meie ind? Meie tuline spordihing? Kas meie peame passiivselt pealt vaatama, lohutades end sellega, et ega me teistele ikka järele ei saa, nad on ju liiga palju ees...

Kas meie ei tee katsetki, kas meie tunnistame, et meil pole tahet ja indu?

No tont võtku...

Poisid ja tüdrukud! Sülitame pihku ja hakame peale! Südisti ja julgesti! Nii nagu need mehed, kes löid rekorde liivaukudes Ülemiste ääres. Kas meie peame sööti jätma selle põllu, kuhu meie eelkäijad läbi tuhandete takistuste ja raskuste esimesed uudismaavaod ajasid?

No seda ei ole! Või kas me pole samad eestlased, mis? Kui jookseme sada meetrit üheteistkümmne ja kahega, miks ei või meie siis püüda saavutada kümnet-nelja? Meie ei saa, arvate? See on lori. Kas meil pole sama keha ja vaim, mis teistelgi?

*

...Keegi loodusteaduse professor, nime olen unustanud, nägi kord tsirkuses köietantsijat, kes publiku oma pööraste trikkidega imetlema pani.

Professor läks peale seansi köietantsija juure, katsus ta läbi ja hõiskas: Tal pole ühtki lihast rohkem kui minul! Läks koju, tõmbas üle õue nööri ja hakkas kah harjutama.

Ja järgmisel aastal tegi ta kõik köietantsija tsirkusetrikkid puhtalt järele!

— Olgem meiegi nagu too professor, ja vean kihla — läheb sinna aega palju läheb, aga too pisike Ats sealt Kalarannast jookseb sajas meetri uue maailmarekordi ja Lasnamäe Vollil pole kõrgushüppes konkurenti ei siinpool ega sealpool suurt lomp. Ja viisteist meetrit kuuli tõukame kasukas seljas ja venesaapad jalas.

*

Lõpuks — mõned sõnad armsatele ja kallitele onudele meie spordiseltside juhatustes.

Teil on toad täis jõumeeste pilte poolemeetrilise ümbermõõduga bicepside ja kaeltaga, kuhu hakavad kraed number viiekümnendast peale. Nende kõhud on kaetud aurahade ja lintidega.

Nad on teieaegsed spordimehed.

Teil on omal ka aurahasid ja linte, küll turniseltsilt, jalgrattaklubilt ja mitmet-setmet seltsi „Vereinidelt“. Ja suur karikas on teil kah — selle võitsite 1902. aastal Moskva Suusatamist Armastajate Seltsi juubelivõistlustel.

Need olid ilusad ajad, eks ole?

Nüüd aga kauplete teie koloniaalkaupadega, või kui teil maja on, siis purelete üürilistega, võib olla olete pagar ja küpsenate leiba ja saia. Laupäeva õhtul, siis kogunete teie spordiseltsi juhatuse koosolekule, sest teie olete ju ometi juhatuses!

Seal joote te pudel-paar õlut (korv on laua all, ega spordiseltside puhvetis seda müüda), jutustate ja tuletate meele vanu aegu, et mäletad veel, Ants, kui ma selle Vertjagini või tolle Vinogradovi seal Peterburis kahe öla peale panin, nii et matt matsus käes.

Võib olla on teie seltskonda jonnakate liikmete poolt valitud ka mõni noorem mees — ma ütlen just nimelt „võib olla“, sest ma seda hästi ei usu — ja see kurinahk segab teid seal oma rumalate küsimuste ja ettepanekutega.

Niisugused ninatargad, kes teile rahu ei

anna ja segavad, viskate te pikapeale välja. Sööte välja, nagu rahvas on harjunud rumalasti ütlemata.

Ja siis on teil hea.

Sest seltsi edukas töö nõuab, et juhatus oleks täiesti ühel meelel. Ja juhatus peab ju töötama edukalt. Töötabki, sest aasta-aruanne näitab: juhatuse koosolekuid viiskümmend kaks tükki.

Te korraldate võistlusi, sest spordikalendris on teie päevad üleval. Saadate ringkirja teistele seltsidele ja omagi seltsi panete üles plakiti, et võistelda soovijaid palutakse registreerida endid kojamehele.

Võistlustel olete teie muidugi ja kui kõrguse esimene koht on 1.50, kauguse 5.50, oda 40 ja ketas 30, siis peate teie kõne ja ütlete et jaa, pole enam selliseid mehi nagu oli varem. Meie noorsugu sammub degenereerumisteed. Et tee mis tahad, vedu ei võta...

Mina ütlesin käesolevate ridade alul täpselt sama. Jah. Et mis pagana põhjus see ometi peaks olema, et meie sport ei edene. Imelik.

Kuna meil on ometi iga kümne mehe peale spordiselts, igal seltsil oma juhatus ja kõik. Ja ikka ei edene asi!

Puha noorte endi süü, eks ole? Poisid muudkui ajavad tüdrukutega ringi ja jooivad ning laukavad otsekui kaunid Issanda viinamäel. Ei tea mis see on, et nad spordiväljal ei käi?..

*

...Aga nüüd, nüüd ma ütlen teile kõrvasse tasa, õige tasa: teate mis? Uudis!

P. K. V-1 on välja töötatud uus orden, just nõndaütelda spetsiell juhatusete jaoks. Nõndaütelda teenete eest noorte organiseerimises ja spordi laiendamisele hulkadele lähemale toomises. Ordeneid on tellitud terve vagunitäis!

Aga — ma kardan, neist tuleb puudus...

Juhannes Killip.

Kõige paremad ja väärtuslikumad maailmas on

COLUMBIA

grammofonid
nõelad
plaadid

sest see on Inglise kaup

Hind Kr. 85.— ja Kr. 110.—

COLUMBIA

kaupa müüakse Eestis ainult paremates ärides

THE COLUMBIA GRAPHOPHONE Co., Ltd.

LONDON

AINUESINDAJA:

KAUBAMAJA A.-S.

KARL LEMBERG, TALLINNAS,

VIRU 3

Ka Richli, parim kuue päeva rattasõitja, treenerib ennast toitmise-
OVOMALTINE ga, kui kõik, kes
iseäranis suure töövõime juures iseäralikku kosutavat toitu tarvitavad.

OVOMALTINE

on saadaval kõikides apteekides ja rohucauplustes.

Pealadud: A/S. „E P H A G“, Tallinn, Harju tän. 41 ja Narva mnt. 42. Tartus, Lille t. 1.